

פרשת כי תבוא

וכתבת עליהן את כל דברי התורה הזאת בעברך (כז, ג)

וברמב"ן הביא מהגאון דכתבו על האבנים רק מנין המצוות כמו הכתובות בהלכות גדולות כעין אזהרות, ולא כתבו התורה כולה, אמנם הרמב"ן עצמו הסכים כדעת הראשונים דכל התורה כולה והיינו מבראשית עד לעיני כל ישראל נכתבה בתגיה.

ולכאורה תקשה טובא לדעת הרמב"ן דהרי כתבו באותו צורה בשבעים לשון, הא איתא במגילה (ט, א) באותן שבעים זקנים שתרגמו התורה לתלמי ושינו בה כמה דברים שחששו שתלמי ואו"ה יפרשוהו שלא כהלכתו, וא"כ ה"נ אם תרגמו כל התורה לשבעים לשון מדוע לא חששו להאי חששא שיבואו לגלות פנים בתורה שלא כדיון, וזו קושיא חמורה.

והנראה בזה לחדש, והוא דתרי וכתבת כתיבי בהאי פרשתא, חדא וכתבת עליהם את כל דברי התורה הזאת בעברך וגו', שזה הפסוק מורה על כתיבה בלשון הקדש, וע"ז איירי הרמב"ן שכתבו את דברי התורה בשלמותה וכצורתה, וקרא אחר כתוב (כז, ח) וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר היטב, והיינו כתיבה מיוחדת, ובאר היטב שנתרבה דין דבשבעים לשון, וכיון דכתוב בפסוק נפרד נימא דבאר היטב לבד ממה דבא להשמיענו דינא דשבעים לשון, קאתי נמי למימר דלא נכתב כל התורה כולה בשבעים לשון, אלא באר היטב, שבזה כתבו רק דיני המצוות ולא יותר, דהרי אפשר שיבואו לטעות, ונמצא דברין שבעים לשון נמי מודה הרמב"ן דלא נכתבה כל התורה ממש ודו"ק.

מקור: רבי יוסף שלום אלישיב שליט"א